

เวตาล: จากนิทานแห่งปัญญาสู่ปริศนาธรรมแห่งการ์ตูน

Vikram and the Vampire: An Academic tale to the moral Puzzled Cartoon

ทิฐธา สุวรรณกิจ^{1*} และพัชลินจ์ จินนุ่น²

Thittha Suwannakij^{1*} and Phatchalin Jeennoon²

¹ นิสิตระดับปริญญาโท, หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (ภาคพิเศษ), สาขาวิชาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยทักษิณ

¹ Graduate student, Master Of Education (Thai), Faculty of Education, Taksin University

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., สาขาวิชาภาษาไทย, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยทักษิณ

² Asst.Prof. Ph.D., Department of Thai Language, Faculty of Humanities, Taksin University

*Corresponding author, E-mail: thittha@hatyaiwit.ac.th

บทคัดย่อ

บทความเรื่อง เวตาล: จากนิทานแห่งปัญญาสู่ปริศนาธรรมแห่งการ์ตูน มุ่งวิเคราะห์กลวิธีการดัดแปลงนิทานเวตาล พระนิพนธ์กรมหมื่นพิทยาลงกรณสู่การ์ตูนปริศนาธรรมของเวตาล ฉบับปีเวลพัลลิซซิ่ง โดยศึกษาวิธีการดัดแปลงข้อมูลจากการ์ตูนปริศนาของเวตาล ฉบับปีเวลพัลลิซซิ่ง ทั้งหมด 10 ตอน จากต้นฉบับนิทานเวตาล พระนิพนธ์กรมหมื่นพิทยาลงกรณ ผลการศึกษาพบว่า การ์ตูนปริศนาของเวตาลใช้กลวิธีการดัดแปลงเนื้อหาโดยการตัดเนื้อหาออกใน 3 ลักษณะ คือ การตัดเนื้อหาที่มีลักษณะเป็นการพรรณนาความเป็นปรัชญาที่มีลักษณะเป็นคำสอนและเนื้อหาที่เป็นคำประพันธ์ประเภทร้อยกรองออก เพื่อให้เหมาะสมกับรูปแบบคอมิกสตริป นอกจากนี้ การ์ตูนปริศนาเวตาล ยังมีบทบาทต่อการสอนจริยธรรมเยาวชนผ่านเรื่องราวที่มีเนื้อหาสนุกสนาน และดึงดูดใจเยาวชนได้ด้วยภาพการ์ตูนที่สวยงามตอบสนองต่อการเสพสื่อของคนในยุควัฒนธรรมบริโภคนิยม

คำสำคัญ: เวตาล, นิทานแห่งปัญญา, การ์ตูน

Abstract

Vikram and the Vampire: An Academic tale to the Moral Puzzled Cartoon aims to analyze the adaption strategies of Vikram and Vampire tale of the literary work by Prince Bidyalongkorn to the Mora Puzzled Vikram and Vampire Cartoon which is focus on the 10 chapters edition published by B-well Publishing. The study finds that the Moral Puzzled Vikram and Vampire Cartoon is adapted by changing these 3 forms which are descriptive stories, philosophical lessons and the poetry style in order to make it suit with the comic strip patterns. Moreover, the cartoon has an influence over the youth in morality perspectives with the amusing and interesting content. Therefore, it can be used to attract people in the cultural consumerism era.

Keywords: Vikram and the Vampire, An Academic tale, Cartoon

บทนำ

“นิทานเวตาล” มีแหล่งกำเนิดมาจากวรรณคดีอินเดียโบราณ เรื่องเวตาลปัญญาวิงศติ หรือนิทานเวตาล 25 เรื่อง เป็นเรื่องเล่าต่อ ๆ กันมาด้วยปากและเผยแพร่ไปทั่วชมพูทวีป นิทานเวตาลเป็นนิทานความบันเทิงเรีงรมย์ ดังที่เสฐียรโกเศศใช้คำว่า “เพื่อความผ่อนคลายของมนุษย์” อีกทั้งยังสอดแทรกคติธรรม คำสอนไว้เพื่อเป็นเครื่องกล่อมเกลาคใจคนมนุษย์ (พิทยาลงกรณ, กรมหมื่น, 2555) ต่อมาจึงได้มีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ดังปรากฏความเป็นมาของนิทานเวตาลว่า ศิวทาสได้แต่งเรื่องนิทานเวตาลขึ้นเป็นภาษาสันสกฤต เชื่อว่ามีความเก่าแก่กว่า 2,500 ปี ต่อมาโสมทवेश กวีชาวแคว้นกัษมีระได้นำมาเรียบเรียงขึ้นใหม่และรวบรวมไว้ในหนังสือรวมนิทานโบราณของอินเดียเล่มสำคัญคือกถาสรริตสาคร (ตอนที่ 75 - 99)

ประเทศไทยได้รับเอานิทานเวตาลมาช้านาน จากหลักฐานน่าจะเข้ามาตั้งแต่สมัยอยุธยาและได้รับความนิยมนับจนปัจจุบัน ด้วยเสน่ห์ของนิทานเวตาลที่มีรูปแบบนิทานซ้อนนิทานที่มีปมปัญหาเป็นปริศนาธรรมชวนให้ผู้อ่านได้วินิจฉัย ติดตามเรื่องราวสนุกชวนอ่าน ด้วยกลวิธีการตั้งคำถามที่ทำให้ผู้อ่านรู้สึกร่วมว่าตนเองเป็นพระวิกรมมัททัย ตัวละครเอกในเรื่องที่ต้องจะหาเหตุผลมาตอบปมปริศนาของเวตาลให้ได้ อีกทั้งยังสอดแทรกข้อคิดและปริศนาธรรมซึ่งทำให้ผู้อ่านได้ขบคิดทวิปัญญาที่ซ่อนอยู่ในแต่ละเรื่อง ด้วยกลิ่นอายของวรรณกรรมจากดินแดนภารตะ คุณค่าของนิทานเวตาลดังที่ปรากฏ จึงทำให้มีผู้แปลนิทานเวตาลเป็นภาษาไทยถึง 4 ส่วน (ศิริลักษณ์ คล้อยแสงเงิน, 2548) คือ 1) เวตาลปกรณ์ ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่งและสมัยที่แต่ง รวมอยู่ในหนังสือ ประชุมปกรณ์ 2) ลิลิตเพชรมงกุฎ ผลงานของเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ซึ่งได้รับต้นเค้ามาจากเวตาลปัญญาวิงศติ 3) นิทานเวตาล พระนิพนธ์ของ พระราชวงศ์เธอกรมหมื่นพิทยาลงกรณ (น.ม.ส.) และ 4) เวตาลปัญญาวิงศติ ของศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ศรี แย้มนัตตา

ภายหลังนิทานเวตาลได้รับการดัดแปลงเป็นหลายรูปแบบ เช่น ละครโทรทัศน์เรื่อง ปริศนาของเวตาล ออกอากาศทุกวันเสาร์ทางช่องจีเจ็ดทิงจา ในพ.ศ. 2532 หนังสือการ์ตูน เวตาลฉบับสำนักพิมพ์สกายบุ๊กส์ หนังสือการ์ตูนไทยรูปแบบคอมมิค เรื่องเวตาล ภาคสัตว์วิเศษ ผลงานของ ภานุ นทีนันท์ และหนังสือการ์ตูนปริศนาของเวตาล ฉบับปีเวล พับลิชชิ่ง โดยการดัดแปลงเป็นการ์ตูนมีรายละเอียดต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งอาจเป็นผลทำให้เรื่องราวของนิทานเวตาลน่าสนใจ ตอบสนองต่อยุควัฒนธรรมบริโภคนิยม ทั้งยังแฝงการสอนจริยธรรมเยาวชนอีกด้วย

ผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาวิธีการดัดแปลงสู่ฉบับการ์ตูน ซึ่งจากการศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับนิทานเวตาล พบว่าที่ผ่านมายังไม่มีการศึกษาในประเด็นการดัดแปลง แต่มีการศึกษาเรื่องเวตาลไว้บ้าง เช่น การศึกษาเชิงวิเคราะห์วรรณกรรมนิทานเวตาล ฉบับภาษาไทย 4 ส่วน โดย ศิริลักษณ์ คล้อยแสงเงิน (2548) วิเคราะห์สวรรณคดีที่ปรากฏในนิทานเวตาล ฉบับพระนิพนธ์กรมหมื่นพิทยาลงกรณ ตามทฤษฎีสวรรณคดีสันสกฤต โดย ภัทร์ธีรา ฉลองเดช (2548) และคำยืมภาษาสันสกฤตในนิทานเวตาล โดย ศราวุธ หล่อดี (2557)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์กลวิธีการดัดแปลงนิทานเวตาล พระนิพนธ์กรมหมื่นพิทยาลงกรณสู่การ์ตูนปริศนาธรรมของเวตาล ฉบับปีเวล พับลิชชิ่ง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รวบรวมข้อมูล และศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวข้อง
2. ศึกษาวิเคราะห์กลวิธีการนำเสนอเนื้อหา ตัวละคร บทสนทนา และฉากในการ์ตูนปริศนาของเวตาล
3. ฉบับปีละ พับลิชชิ่ง โดยเปรียบเทียบกับนิทานเวตาล พระนิพนธ์กรมหมื่นพิทยาลงกรณ
4. สรุปและอภิปรายผล

ผลการวิจัย

ภูมิหลังของนิทานเวตาล พระนิพนธ์กรมหมื่นพิทยาลงกรณ และการ์ตูนปริศนาของเวตาล ฉบับ ปีละ พับลิชชิ่ง

1. ภูมิหลังของนิทานเวตาล พระนิพนธ์กรมหมื่นพิทยาลงกรณ

นิทานเวตาล ฉบับพระนิพนธ์กรมหมื่นพิทยาลงกรณ (น.ม.ส.) เป็นวรรณคดีร้อยแก้ว มีคำประพันธ์ร้อยกรองแทรกบางตอน ซึ่งพระองค์ทรงแปลจากต้นฉบับภาษาอังกฤษ Vikram and The Vampire ส่วนของเซอร์ริชาร์ด เอฟ เบอร์ตัน จำนวน 9 เรื่อง และส่วนของ เอช.ทอนว์นีย์ อีก 1 เรื่อง รวม 10 เรื่อง ในการเรียบเรียงเป็นภาษาไทยนี้ น.ม.ส. มิได้ยึดต้นฉบับภาษาอังกฤษอย่างเคร่งครัด บางตอนได้เปลี่ยนแปลงใหม่และเสริมความคิดเห็นของพระองค์ลงไปด้วย โดยมีเรื่องย่อ ดังนี้

พระวิกรมมัทิตย์ กษัตริย์กรุงอุชชยีนี เป็นผู้มีความสามารถทั้งการศึกและการปกครองประชาชน ให้อยู่เย็นเป็นสุข พระองค์มีเหตุทำให้ต้องไปจับเวตาลเนื่องด้วย พระองค์ทรงหลงกลโยคีศานติศีลที่ทำอุบายปลอมตนเป็นพ่อค้านำผลไม้ที่ซ่อนทับทิมล้ำค่าไว้ภายในมาถวายพระราชทานทุกวัน จนได้ทับทิมกองใหญ่ พระวิกรมมัทิตย์ให้สัญญาว่าจะกระทำการตอบแทนตามที่ประสงค์ ศานติศีลจึงเผยตัวว่าเป็นโยคีและกำลังทำพิธีอยู่ที่ป่าซำริมแม่น้ำโคทาวรี ต้องการให้พระองค์ไปนำศพที่แขวนอยู่บนต้นโอศกในป่าซำอีกแห่งหนึ่งเพื่อใช้ในการประกอบพิธีให้สำเร็จ พระวิกรมมัทิตย์ทรงรักษาสัญญาออกเดินทางไปกับพระราชบุตร จนถึงต้นโอศก ทรงเห็นศพมีลักษณะดังเช่นเวตาล พระองค์ทรงปีนขึ้นไปพินกิ้งไม้จนเวตาลตกลงมา ครั้นทรงจับตัวไว้และตรัสกับเวตาล เวตาลก็กลับลอยขึ้นไปห้อยบนต้นไม้ดังเดิมเป็นเช่นนี้อยู่หลายครั้ง จนครั้งที่เจ็ดเวตาลจึงจะยอมให้พระองค์จับใส่ขาม ระหว่างทางเวตาลได้เล่านิทานเพื่อทดสอบทางปัญญา และความอดทนอดกลั้นของพระวิกรมมัทิตย์ นิทานทั้ง 10 เรื่อง มีประเด็นปัญหาให้ต้องขบคิดและช่วยให้พระวิกรมมัทิตย์ตอบปัญหา หากพระองค์ตรัสตอบเวตาลก็จะเหาะกลับไปยังต้นโอศกดังเดิม จนถึงเรื่องสุดท้ายพระวิกรมมัทิตย์มีสามารถตอบได้ เวตาลจึงบอกความจริงแก่พระราชบิดาและแนะนำให้พระวิกรมมัทิตย์ระวังพระองค์ ห้ามมิให้พระองค์ทำความเคารพเทวรูปโดยอัญญาคนประณต ในตอนจบพระวิกรมมัทิตย์ได้ขอให้โยคีทำอัญญาคนประณตให้ดูเป็นตัวอย่าง เมื่อได้โอกาสจึงฆ่าโยคีด้วยดาบ จากนั้นก็เดินทางกลับไปปกครองบ้านเมืองเป็นสุขสืบมา

2. ภูมิหลังของการ์ตูนปริศนาของเวตาล ฉบับปีละ พับลิชชิ่ง

การ์ตูนปริศนาของเวตาล ฉบับปีละ พับลิชชิ่ง ดัดแปลงเรื่องราวจากนิทานเวตาล พระนิพนธ์กรมหมื่นพิทยาลงกรณ มาถ่ายทอดในรูปแบบของการ์ตูนคอมิก ที่มีภาพการ์ตูนสีสวยงาม ประกอบไปด้วยนิทาน 10 เรื่อง ดังนี้ แนะนำตัวละคร ช่วงเปิดเรื่อง (นิทานของเวตาล) นิทานเรื่องที่ 1 เล่ห์ รัก ลม ลวง นิทานเรื่องที่ 2 หญิงร้าย ชายเลว นิทานเรื่องที่ 3 ชั่วหรือโง่ นิทานเรื่องที่ 4 ใครคนชั่ว นิทานเรื่องที่ 5 หวังเสน่ห์ นิทานเรื่องที่ 6 ตำแหน่งสามี นิทานเรื่องที่ 7 รักสลับร่าง นิทานเรื่องที่ 8 วังวนกาม นิทานเรื่องที่ 9 ร้างรัก นิทานเรื่องที่ 10 สุดปัญญา และช่วงท้ายเรื่อง (คำเตือนของเวตาล) เนื้อเรื่องย่อของการ์ตูนปริศนา

เวตาล ฉบับปีเวล พับลิชชิ่ง ปรากฏเรื่องราวตรงกันกับนิทานเวตาลฉบับพระนิพนธ์กรมหมื่นพิทยาลงกรณ เพียงแต่มีการตัดรายละเอียดบางส่วนออก ซึ่งจะอธิบายรายละเอียดเป็นลำดับถัดไป

จาก “แปล” สู่ “แปลง” : การดัดแปลงวรรณกรรมนิทานเวตาลสู่การ์ตูนปริศนาธรรมของเวตาล ฉบับปีเวล พับลิชชิ่ง

การ์ตูนปริศนาธรรมของเวตาล ฉบับปีเวล พับลิชชิ่ง พบว่ามีการดัดแปลงเนื้อหาเพื่อให้มีความเหมาะสมกับรูปแบบของการ์ตูน โดยใช้กลวิธีการดัดแปลงปรับเปลี่ยนองค์ประกอบต่าง ๆ จากนิทาน ดังนี้

1. กลวิธีการดัดแปลงโครงเรื่อง

โครงเรื่องของนิทานเวตาล พระนิพนธ์กรมหมื่นพิทยาลงกรณกับการ์ตูนปริศนาธรรมของเวตาล ฉบับปีเวล พับลิชชิ่ง มีความคล้ายคลึงกันอย่างชัดเจน คือ เริ่มเรื่องจากเหตุการณ์ที่ทำให้พระวิกรมมัททัย จำเป็นต้องเดินทางไปจับตัวเวตาลตามคำขอของโยคีศาลาศิล และเวตาลได้สร้างเงื่อนไขในระหว่างทาง เวตาลจะเล่านิทานเพื่อทดสอบทางปัญญา หากพระองค์ตรัสตอบคำถามด้วยชาติสติหรือด้วยความตั้งใจ เวตาลก็จะกลับไปยังต้นอโศกทันที จนเรื่องที่ 10 พระวิกรมมัททัยไม่ตรัสตอบคำถาม ปมปัญหาจึงคลี่คลายลง ตอนท้ายเรื่องเวตาลได้บอกแผนการกำจัดโยคีศาลาศิล และเรื่องราวจบลงด้วยพระวิกรมมัททัยกลับไปปกครองเมืองอย่างสุขสงบดังเดิม โครงเรื่องข้างต้นมีลักษณะร่วมกันทั้ง 2 ส่วน หากแต่การ์ตูนปริศนาของเวตาล มีการดำเนินเรื่องที่กระชับมากกว่าโดยการตัดเนื้อเรื่องช่วงเหตุการณ์ที่มีการพรรณนาความ ออกและเพิ่มเนื้อเรื่องให้มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้นผ่านภาษาที่แสดงออกถึงอารมณ์ของตัวละครทำให้ เรื่องราวน่าสนใจเหมาะสมกับรูปแบบการ์ตูน

2. กลวิธีการดัดแปลงเนื้อหา

การ์ตูนปริศนาของเวตาล ฉบับปีเวล พับลิชชิ่ง นำเสนอเรื่องราวที่มีเค้าโครงเรื่องเดียวกัน ถือเป็น การสืบทอดเรื่องราวจากต้นฉบับ นิทานเวตาล พระนิพนธ์กรมหมื่นพิทยาลงกรณ หากแต่ได้มีการดัดแปลง เนื้อหาให้เหมาะสมกับรูปแบบการนำเสนอ ทำให้เข้าใจง่ายและดึงดูดใจผู้อ่านในปัจจุบันโดยใช้กลวิธีการ ดัดแปลงเนื้อหาซึ่งพบการตัดออกเป็นหลัก

การตัดเนื้อหา นิทานเวตาลฉบับพระนิพนธ์กรมหมื่นพิทยาลงกรณแสดงลีลาในการเขียนของ น.ม.ส. ได้อย่างดีเยี่ยม ด้วยท่วงทำนองทางภาษาเฉพาะตัว เน้นการพรรณนาความทำให้เนื้อความยาว เว้น เว้อ และยากต่อการอ่านทำความเข้าใจของเด็ก เมื่อนำมาดัดแปลงเป็นการ์ตูนจึงต้องตัดเนื้อหาบางส่วน ออกเพื่อให้เนื้อเรื่องสั้นลง กระชับ อ่านง่าย และเหมาะสมกับรูปแบบของการ์ตูนคอมิกสตริป (Comic Strip) บุชาติ อรสิริวรรณ (2551) ได้ให้ความหมายของการ์ตูนคอมิกสตริปไว้ว่า เป็นการ์ตูนเรื่องยาว ดำเนิน เรื่องด้วยภาพเป็นหลัก อาจมีคำบรรยายหรือบทสนทนาในกรอบภาพ และดำเนินเรื่องรวดเร็ว อาจจบภายในเล่มเดียวหรือหลายเล่ม การตัดเนื้อหาจากนิทานเวตาล ฉบับพระนิพนธ์กรมหมื่นพิทยาลงกรณมี 3 ลักษณะ ดังนี้

1) ตัดเนื้อหาที่มีลักษณะเป็นการพรรณนาความออก อันได้แก่ การพรรณนาลักษณะของ ตัวละคร และการพรรณนาความรู้สึกต่าง ๆ เช่น การ์ตูนปริศนาเวตาลฉบับปีเวล พับลิชชิ่ง ได้ตัดเนื้อหา เกี่ยวกับการพรรณนาลักษณะของเวตาล ดังข้อความที่ว่า

“ศพนั้นลืมนตาโพลง ลูกตาสีเขียวเรือง ๆ ผมสีน้ำตาล หน้าสีน้ำตาล
ตัวพอมเห็นซี่โครงเป็นซี่ ๆ ห้อยเอาหัวลงมาทำนองค่างคว แต่เป็น
ค่างควตัวใหญ่ที่สุด เมื่อจับถูกตัวก็เย็นชืดเหนียว ๆ เหมือนงู ปรากฏ
เหมือนหนึ่งว่าไม่มีชีวิต แต่หางซึ่งเหมือนหางแพะนั้นกระดิกได้”

(พิทยาลงกรณ์, กรมหมื่น, 2555 : 24)

การพรรณนาความข้างต้นไม่ปรากฏในการ์ตูนปริศนาเวตาล โดยผู้แต่งได้ดัดแปลงการพรรณนา
ลักษณะเวตาลผ่านภาพการ์ตูน

ภาพประกอบที่ 1 ภาพพระวิกรมมหาราชพบเวตาลที่บนกิ่งต้นโอศก

ที่มา : ฌพล แสงรัตน์, 2557 : 23

2) ตัดเนื้อหาที่เป็นปรัชญาซึ่งมีลักษณะเป็นคำสอนออก ด้วยเหตุเพราะปรัชญาเหล่านั้นเข้าใจ
ยากสำหรับเด็กและเยาวชนซึ่งถือเป็นกลุ่มผู้อ่านที่เสพสื่อการ์ตูน เช่น การตัดปรัชญาเกี่ยวกับความรักที่
พุทธศัทธิระทูลแก่พระราชบุตร ในนิทานเรื่องที่ 1 ออก ดังข้อความว่า

“กวีโบราณย่อมกล่าวว่า วิถีแห่งความรักนั้นไม่มีต้นแลไม่มีปลาย บุรุษ
พึงตรึกตรองให้ถ่องแท้แล้วจึงวางเท้าลงในวิธีนั้น ผู้มีปัญญาผู้รู้สิ่งทั้งสามคือ
ความใคร่หญิงหนึ่ง กระดานสกาหนึ่ง การดื่มน้ำเมาหนึ่ง อาจให้ผลแก่คน
ในทางที่ไม่อาจทำนายได้ เห็นดังนั้นวิธีที่จะปฏิบัติการทั้งสามสิ่งนี้ดีที่สุด
ก็คือ ไม่ปฏิบัติเสียเลย กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือเว้นให้ขาด แต่วิถีของโลกนี้ถ้า
ไม่มีวัวตัวเมียก็ต้องรีดตัวผู้แทน”

(พิทยาลงกรณ์, กรมหมื่น, 2555 : 34)

จะเห็นว่าข้อความข้างต้นเป็นปรัชญาที่ต้องอาศัยการตีความเพื่อทำความเข้าใจเนื้อหา เมื่อนำมา
ดัดแปลงเป็นการ์ตูนจึงไม่ปรากฏข้อความในลักษณะปรัชญาเช่นนี้

3) ตัดคำประพันธ์ประเภทร้อยกรองออก การ์ตูนปริศนาเวตาลไม่ปรากฏเนื้อหาที่มีลักษณะเป็น
ร้อยกรอง ซึ่งเมื่อเทียบกับนิทานเวตาล ฉบับกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์แล้วนั้น พระองค์ได้ประพันธ์ร้อยกรอง
ทั้งกาพย์ กลอน โคลง และฉันท์แทรกไว้ในนิทานเรื่องต่าง ๆ เช่น ในนิทานเวตาลเรื่องที่ 1 ทรงประพันธ์
อินทรวีเชียรฉันท์ไว้เป็นเนื้อความในจดหมายที่พระวิกรมมหาราชส่งไปให้พระราชธิดา หรือในเรื่องที่ 9
ทรงประพันธ์ร้อยกรองหลายชนิด เพื่อใช้ดำเนินเรื่องราวของการประชันกันแต่งกาพย์กลอนของบัณฑิต

และกวีนิพนธ์ร้อยที่สรรเสริญความงามนางมุกดาวลี เป็นต้น คำประพันธ์ร้อยกรองเหล่านี้ล้วนไม่ปรากฏใน ฉบับการ์ตูนทั้งสิ้น แต่ถูกดัดแปลงให้เป็นลักษณะการกล่าวปรัชญาร้อยแก้ว ที่ถูกตัดมาเพียงวลีสั้น ๆ เพราะมิใช่สาระสำคัญที่เป็นผลต่อการดำเนินเรื่อง

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่าการ์ตูนปริศนาเวตาล ฉบับปีเวลพัลลิกซ์ซึ่งมีการตัดเนื้อหาที่มีลักษณะเป็น การพรรณนาปรัชญา และคำประพันธ์ประเภทร้อยกรองออกไป การตัดเนื้อหาเหล่านี้ทำให้ดำเนินเรื่องได้ เร็วขึ้น เหมาะแก่การนำเสนอในรูปแบบคอมมิคสตริป ที่ทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวได้ง่าย และเนื้อหาที่ตัดไป ล้วนไม่ส่งผลต่อโครงเรื่องหลัก

3. กลวิธีการดัดแปลงตัวละคร

การ์ตูนปริศนาเวตาล ฉบับปีเวล พัลลิกซ์ซึ่ง ปรากฏชื่อตัวละครทุกตัวเหมือนในนิทานเวตาล ฉบับ พระนิพนธ์กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ ผู้แต่งและผู้วาดภาพได้ถ่ายทอดเรื่องราวของตัวละครแต่ละตัวได้อย่าง คล้ายคลึงกันใน 2 ส่วนวน ไม่มีการตัดหรือเพิ่มตัวละครใด แต่ตัวละครหลักอย่างเวตาล ในฉบับการ์ตูน มีความเจ้าเล่ห์ในลักษณะที่แสดงออกผ่านพฤติกรรมและคำพูดที่ขบขัน รวมไปถึงภาพวาดที่แสดงสี หน้าที่ต่าง ๆ ทำให้สื่อให้เห็นชัดว่าเวตาลในฉบับการ์ตูนนั้นเจ้าเล่ห์มากกว่าในฉบับพระนิพนธ์ของ น.ม.ส.ซึ่ง เป็นผลมาจากการดัดแปลงกลวิธีการใช้ภาษาให้มีความขบขันและลักษณะของภาษาที่ร่วมสมัย โดย ปรากฏตัวอย่างดังภาพ

ภาพประกอบที่ 2 ภาพการใช้กลวิธีการนำเสนอฉากที่มีรายละเอียด

ที่มา : ณฑล แสงรัตน์, 2557: 103

จากภาพข้างต้นแสดงให้เห็นลักษณะนิสัยของเวตาลที่เจ้าเล่ห์และมีอารมณ์ขันผ่านคำพูด “ท่านเศรษฐียอมได้รับการสรรเสริญ เพราะการสละชีวิตของตัวเอง...แฮ..!” หรือ “แต่ถ้าพระองค์ไม่ตอบ ปัญหา...ข้าพเจ้าก็จะยอมไปด้วย สัญญามาก่อน ว่าไง...ว่าไง” ประกอบกับภาพที่ถ่ายทอดท่าทางของ เวตาลได้อย่างสมจริง

4. กลวิธีการดัดแปลงฉาก

การ์ตูนปริศนาของเวตาล ได้ดัดแปลงวาดภาพฉากจากนิทานเวตาล ฉบับ น.ม.ส. ในต้นฉบับ พบว่า การบอกฉากจะเป็นการบอกเพียงแค่สถานที่ แต่รายละเอียดนั้นไม่ได้ระบุไว้อย่างชัดเจน ทำให้ภาพ ฉากที่เกิดขึ้นนั้น ขึ้นอยู่กับจินตนาการของผู้อ่าน เมื่อนำมาดัดแปลงสู่ฉบับการ์ตูน ฉากที่ถูกสร้างขึ้นเกิด จากกลวิธี 2 ลักษณะคือ ฉากที่มีรายละเอียด และฉากที่ไม่มีรายละเอียด

4.1 กลวิธีการนำเสนอฉากที่มีรายละเอียด คือ การนำเสนอฉากที่มีรายละเอียดบ่งบอกว่า เหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นที่ใด เวลา หรือยุคสมัยใด เพื่อให้ผู้อ่านเห็นภาพฉากที่เป็นรูปธรรม (บุษดี อรสิริวรรณ, 2551) ดังฉากในการ์ตูนปริศนาเวตาล ฉบับปีเวล พับลิชชิ่งนั้น ผู้วาดการ์ตูนได้นำเสนอฉากที่มีรายละเอียดของสถานที่ เพื่อให้ผู้อ่านเห็นภาพได้ชัดเจนขึ้น แต่ไม่มีการตัดแปลงวัตถุ สิ่งของให้สอดคล้องกับยุคสมัย ปัจจุบัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาพประกอบที่ 3 ภาพการใช้กลวิธีการนำเสนอฉากที่มีรายละเอียด
ที่มา: ณฑล แสงรัตน์, 2557: 173

ภาพประกอบที่ 4 ภาพการใช้กลวิธีการนำเสนอฉากที่มีรายละเอียด
ที่มา: ณฑล แสงรัตน์, 2557: 31

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า ฉากที่นำเสนอเป็นภาพที่วาดขึ้นเพื่อบอกสถานที่ “ป่าช้าริมแม่น้ำโคทาวรี” พร้อมวาดวัตถุต่าง ๆ ที่เป็นรายละเอียดประกอบฉากการทำพิธีของโยคีศานติศีล และในภาพประกอบที่ 4 ผู้วาดได้เขียนกำกับบอกสถานที่ “นครกรรมภูภะ” และวาดภาพเพื่อให้ผู้อ่านได้จินตนาการถึงสภาพบ้านเมืองได้ชัดเจนขึ้น การวาดภาพฉากข้างต้นอาศัยวาดตามจินตนาการของผู้วาดจากเนื้อความพรรณนาในฉบับของ น.ม.ส. โดยให้รายละเอียดของฉากเพื่อให้ผู้อ่านได้เกิดจินตนาการร่วม

4.2 กลวิธีการนำเสนอฉากที่ไม่มีรายละเอียด คือ ผู้วาดจะนำเสนอฉากโดยลงสีพื้นหลังเพียงอย่างเดียว ไม่มีการลงรายละเอียดของฉากในกรอบภาพ ดังฉากในการ์ตูนปริศนาเวตาล ฉบับปีเวล พับลิชชิ่งที่เป็นเนื้อหากาพย์สนทนากันระหว่างตัวละคร ที่ส่วนใหญ่มีอยู่ในช่วงกลาง ๆ เรื่อง ไม่ต้องบอกสถานที่ที่เหตุการณ์กำลังเกิดขึ้นเพราะผู้อ่านรับรู้แล้ว เน้นเพียงแค่นี้อความที่อยู่ในบทสนทนา จึงไม่จำเป็นที่จะต้องใช้ฉากเป็นองค์ประกอบร่วมในการเสริมความ ฉากที่วาดจึงเป็นฉากที่ไม่ได้ลงรายละเอียดของภาพ กล่าวคือ ลงเฉพาะสีพื้นหลังเพียงอย่างเดียว ซึ่งจะพบกลวิธีการนำเสนอฉากแบบนี้เป็นส่วนใหญ่ในการ์ตูน

เรื่องนี้ เพราะ นิทานเวตาล พระนิพนธ์ในกรมหมื่นพิทยาลงกรณ ซึ่งนำมาเป็นต้นฉบับในการดัดแปลงนั้น ไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการพรรณนาฉากให้เกิดภาพมากเท่าองค์ประกอบอื่น ๆ

ภาพประกอบที่ 5 ภาพการใช้กลวิธีการนำเสนอฉากที่ไม่มีรายละเอียด
ที่มา : ณฑล แสงรัตน์, 2557: 61

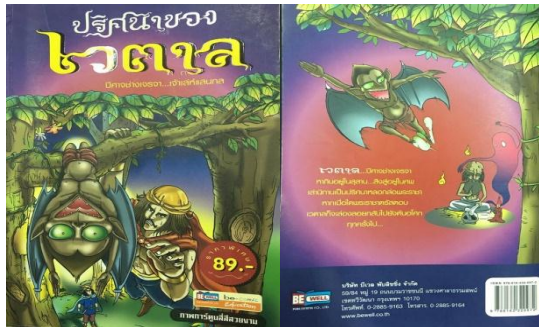
จากตัวอย่างภาพข้างต้น จะเห็นว่าการนำเสนอฉากที่ไม่ได้บอกรายละเอียดนั้น จะเป็นเพียงการลงสีพื้นหลังเพียงสีเดียวเท่านั้น ไม่มีการให้รายละเอียดของภาพวัตถุต่าง ๆ ที่เป็นองค์ประกอบรวมในการตีความของผู้อ่านเหมือนดังเช่นในหัวข้อ 4.1 นอกจากนี้การวาดภาพฉากที่ไม่ได้เน้นรายละเอียด ผู้วาดกำหนดสีพื้นหลังขึ้นโดยไม่ได้มีนัยแฝง ไม่มีความสำคัญต่อเนื้อเรื่องเพียงแต่เหมาะสมตามหลักการทางศิลปะเท่านั้น จึงเห็นได้ว่าองค์ประกอบของฉากนี้มิได้ให้ความสำคัญมากเท่าเนื้อหา

5. กลวิธีการดัดแปลงวิธีการนำเสนอ

“สำนักพิมพ์บีเวล พับลิชชิ่ง เป็นสำนักพิมพ์ที่มุ่งเสนอสาระความรู้และความสนุกสนานสำหรับเยาวชน” (ชัชฎาพร นิมอนงค์, 2557) ข้อความข้างต้นเป็นส่วนคำนำที่แสดงถึงจุดประสงค์ที่เด่นชัดของสำนักพิมพ์ในการสร้างสรรค์ผลงานเพื่อเด็กและเยาวชนให้ได้รับสื่อที่ดี ๆ ที่เป็นประโยชน์ผ่านการตูนที่มีเนื้อหาเยี่ยมไปด้วยคุณค่าต่อเยาวชน การนำเสนอเรื่องราวของนิทานเวตาลฉบับการ์ตูนเรียบเรียงเนื้อหาโดย ณฑล แสงรัตน์ และวาดภาพปก/ภาพประกอบ โดย นัฐกฤษณ์ อารยะประยูร นิทานเล่มนี้มีกลวิธีการนำเสนอที่น่าสนใจ ดังประเด็นต่อไปนี้

5.1 ปกและรูปเล่ม หน้าปกหนังสือการ์ตูนปริศนาเวตาล ฉบับบีเวล พับลิชชิ่งเป็นรูปตัวละครในเรื่อง ตัวละครที่ปรากฏอยู่หน้าปกล้วนเป็นตัวละครที่มีบทบาทสำคัญ คือ รูปพระวิกรมมัทยกำลังจับตัวเวตาลลงมาจากต้นอโศก แสดงให้เห็นว่าผู้เขียนการ์ตูนให้ความสำคัญกับภาพปกที่มีความสัมพันธ์กับเนื้อหาภายในเล่ม นอกจากภาพที่สัมพันธ์กับเนื้อหาแล้ว หน้าปกยังดึงดูดความสนใจ ด้วยการออกแบบที่มีสีสันสวยงามและกระตุ้นให้ผู้อ่านอยากที่จะอ่านเรื่องราวในเล่มต่อ ด้วยข้อความที่ว่า “ปริศนาของเวตาล ปีศาจช่างเจรจา เจ้าเล่ห์แสนกล” หรือ “เวตาล...ปีศาจช่างเจรจา หากินอยู่ในสุสาน...สิ่งอยู่ในศพเล่านิทานเป็นปริศนาหลอกล่อพระราชชา หากเมื่อใดพระราชชาติร์สตอบ เวตาลก็จะล่องลอยกลับไปยังต้นอโศกทุกครั้งไป...”

ภาพประกอบที่ 6 ภาพปกหน้าและปกหลัง
ที่มา : ณฑล แสงรัตน์, 2557

5.2 เนื้อหา การ์ตูนปริศนาเวตาล ฉบับปีเวล พับลิชชิ่งดัดแปลงกลวิธีการนำเสนอเนื้อหาให้เป็นสื่อสมัยใหม่ด้วยรูปแบบความเรียงร้อยแก้ว ที่มีเนื้อหาทั้งหมด 10 ตอน ตามต้นฉบับนิทานเวตาล พระนิพนธ์กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ สิ่งที่เพิ่มเติมจากเดิม คือ ผู้เขียนการ์ตูนตั้งชื่อเรื่องขึ้นใหม่ให้มีความสอดคล้องกับเรื่องราวและชื่อเรื่องทั้งหมดล้วนมีนัยที่สื่อถึงเรื่องของกิเลสตัณหา อันเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นกับมนุษย์ทุกคน ได้แก่ นิทานเรื่องที่ 1 เล่ห์ รัก ลม ลวง นิทานเรื่องที่ 2 หลึงร้าย ชายเลว นิทานเรื่องที่ 3 ชั่วหรือโง่ นิทานเรื่องที่ 4 ใครคนชั่ว นิทานเรื่องที่ 5 หวังเสน่ห์หา นิทานเรื่องที่ 6 ตำแหน่งสามี นิทานเรื่องที่ 7 รักสลักร่าง นิทานเรื่องที่ 8 วังวนกาม นิทานเรื่องที่ 9 ร้างรัก นิทานเรื่องที่ 10 สุดปัญญา และช่วงท้ายเรื่อง (คำเตือนของเวตาล)

เนื้อหากำรตูนทั้ง 10 ตอนนี้ ถูกถ่ายทอดด้วยเรื่องราวที่ดัดแปลงจากต้นฉบับผ่านทางจินตนาการของผู้แต่ง จากตัวอักษรที่เน้นการพรรณนาความด้วยภาษาอันไพเราะของ น.ม.ส. มาเป็นภาพวาดที่สื่อความผ่านตัวละครได้อย่างมีชีวิตชีวา เน้นการสื่อสารด้วยภาพสีที่เข้ม ดึงดูดใจกลุ่มเป้าหมาย คือ เด็กและเยาวชน นอกจากนี้ยังมีกลวิธีการนำเสนอเนื้อหาที่เข้าใจง่ายและมีสามารถสร้างจินตนาการก่อให้เกิดอารมณ์ร่วมผ่านเรื่องราวที่นำเสนอด้วยรูปแบบคอมิกสตริป คือ การนำเอาบทสนทนาใส่ลงไปในบอลลูน (balloon) ซึ่งหนึ่งหน้าจะมีกรอบภาพประมาณ 5-7 กรอบ หากเนื้อความใดไม่ได้เป็นบทสนทนา จะถูกใส่ไว้ในกรอบนอกโดยตีกรอบเพื่อใส่คำบรรยายเหล่านั้น

กล่าวโดยสรุป กลวิธีการดัดแปลงวิธีการนำเสนอจากนิทานเวตาล ฉบับกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ สู่อุปนิพนธ์ปริศนาเวตาล ฉบับปีเวล พับลิชชิ่งนั้น ผู้แต่งใช้กลวิธีการนำเสนอในรูปแบบคอมิกสตริป ที่ผู้แต่งได้ตีความเรื่องราวแล้วถ่ายทอดเป็นภาพอย่างชัดเจน ผู้อ่านรับรู้เรื่องราวผ่านทางภาพ คำบรรยาย และบทสนทนาที่ใช้ในการเล่าเรื่อง เป็นการใช้กลวิธีการใช้ภาพการ์ตูนแทนการเล่าเรื่องแบบบรรยายตามต้นฉบับของ น.ม.ส.

6. กลวิธีการดัดแปลงภาษา

ภาษาที่ถูกถ่ายทอดออกมาในการ์ตูนปริศนาเวตาล ฉบับปีเวล พับลิชชิ่ง สะท้อนผ่านทางบทสนทนาที่ถูกดัดแปลงมาจากต้นฉบับ นิทานเวตาล พระนิพนธ์กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ ซึ่งใช้การตัดถ้อยคำบางส่วนให้สั้นลง เพื่อใส่ข้อความนั้นลงในบอลลูน และดัดแปลงภาษาให้ทันสมัย ง่ายต่อการทำความเข้าใจเรื่องราว ดังตัวอย่างข้อความ ในนิทานเรื่องที่ 10 สุดปัญญา ที่พวกโจรสลทนากันเมื่อเห็นท้าวมหาพลว่า “เฮ้ย! ดูเจ้านั้นสิ ทำทางไม่ใช่ชาวบ้านแถวนี้” “นั่นสิ..! ของมีค่าเต็มตัวของมีทรัพย์เยอะแฉะ ฮ่า...ฮ่า”

การดัดแปลงภาษาที่ใช้ในบทสนทนาเช่นนี้เป็นไปเพื่อให้ร่วมสมัยกับผู้อ่าน และเหมาะสมกับรูปแบบของคอมิกสตริป

นอกจากนี้ยังมีการเพิ่มถ้อยคำบางส่วนที่เป็นการช่วยเพิ่มอารมณ์ขันผ่านภาษาแสดงออกถึงอารมณ์ของตัวละครได้อย่างชัดเจน มีการเพิ่มน้ำเสียงของผู้เขียนการ์ตูนเข้าไปในเรื่อง เพื่อแสดงถึง พรรคนะและการมีอารมณ์ร่วม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

การ์ตูนปริศนาเวตาล เรื่องที่ 6 ตำแหน่งสามมี เมื่อชายหนุ่มทั้งสามได้แยกย้ายกันไปหลังจากลูกสาวของพราหมณ์ถูกรังแกจนเสียชีวิต หนึ่งในสามคนนั้นบวชเป็นโยคีและได้เดินทางไปในที่ต่าง ๆ จนถึงบ้านของชายผู้หนึ่งจึงไปขออาหาร ชายผู้นั้นต้อนรับอย่างดี ขณะนั้นลูกชายของเขาร้องไห้อย่างหนักด้วยความรำคาญจึงจับลูกชายโยนเข้าไปในเตาไฟ ผู้แต่งการ์ตูนได้ใช้ภาษาที่แสดงออกถึงอารมณ์โกรธได้อย่างชัดเจนว่า “เจ้าจะร้องให้ทำไมเจียบเตี้ยวัน! ข้ากำลังยุ่ง พุดไม่รู้เรื่องหรือไง” ทันใดนั้นลูกชายเข้ามาจับตัว “หมับ” เขาจึงโยนลูกเข้าไปในเตาไฟ “ฟ้าว...ว พรึบ อ้าก..ก”

ภาพประกอบที่ 7 ภาพนิทานเวตาลเรื่องที่ 6 ชายผู้หนึ่งโยนลูกตนเองเข้าเตาไฟ

ที่มา : ณฑล แสงรัตน์, 2557: 111

จากตัวอย่างภาพข้างต้น เป็นการดัดแปลงภาษาให้ร่วมสมัย และใช้คำที่เพิ่มอารมณ์ของผู้แต่งเพื่อสร้างความขำขันให้กับผู้อ่าน ทำให้เรื่องราวสนุกสนาน ไม่เคร่งเครียดมากเกินไป สรุปได้ว่ากลวิธีการดัดแปลงภาษาจากนิทานเวตาล ฉบับพระนิพนธ์กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ สูการ์ตูนปริศนาเวตาลนั้นเป็นการดัดแปลงภาษาให้ร่วมสมัย เข้าใจง่าย และตัดข้อความบางส่วนเพื่อให้เหมาะสมกับรูปแบบของคอมิกสตริป

เสน่ห์ของการ์ตูนเรื่อง ปริศนาเวตาล ฉบับปีเวล พับลิชชิง

“ไม่ว่ายุคสมัยจะผ่านไปแต่ทว่านิทานเวตาลก็ยังชวนให้ค้นหา จึงทำให้ได้รับความนิยมตลอดมา จากผู้อ่าน ไม่ว่าจะเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ ซึ่งจะได้รับความสุขและความคิดต่างกันตามประสบการณ์” (ณฑล แสงรัตน์, 2557) คำกล่าวข้างต้นน่าจะเป็นเรื่องยืนยันในเรื่องราวของนิทานเวตาลที่ถือว่าทรงคุณค่าทั้งในด้านการทวีปัญญาให้กับผู้อ่านผ่านภาษาที่ร้อยเรียงได้อย่างสนุกสนานชวนติดตาม ทำให้นิทานเรื่องนี้มีเสน่ห์ที่เป็นเอกลักษณ์ ครองใจผู้อ่านตลอดมา เสน่ห์ของนิทานเวตาลฉบับปีเวล พับลิชชิงที่ว่าประจักษ์ชัดดังประเด็นต่าง ๆ ต่อไปนี้

1.1 การตั้งชื่อเรื่อง : นัยแห่งการสอนจริยธรรมเยาวชน

ศักดิ์ศรี แยมันดดา ได้กล่าวถึงนิทานเวตาลไว้ในหนังสือนิทานเวตาล พระนิพนธ์ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ (2555) ไว้ว่า หนังสือเรื่องนี้ไม่ใช่งานที่แสดงคำสอนที่แท้จริงในศาสนาพราหมณ์ แต่ก็ได้แสดงคำสอนในศาสนาพุทธและศาสนาไชนะอย่างแจ่มชัด แม้จะมีปรากฏอยู่บ้าง...อย่างไรก็ตามจะนับเรื่องนี้เป็นวรรณคดีคำสอน (Didactic Literature) ได้เรื่องหนึ่ง ครั้นเมื่อพิจารณาเรื่องราวการ์ตูนปริศนาเวตาลที่ดัดแปลงมาจากนิทานเวตาลพระนิพนธ์กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ พบว่านอกจากเนื้อหาที่มุ่งสอนซึ่งยังคงคุณค่าด้านเนื้อหาเช่นเดียวกับนิทานเวตาล พระนิพนธ์กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์แล้ว เสน่ห์อย่างหนึ่งที่ปรากฏเพิ่มเติมมาในนิทานเวตาลฉบับการ์ตูนคือ การตั้งชื่อเรื่องใหม่ ซึ่งชื่อเรื่องที่ตั้งนั้นสอดคล้องกับเนื้อหาของเรื่อง อันมีนัยแห่งการสอนจริยธรรมเยาวชน เนื่องด้วยวรรณกรรมรูปแบบการ์ตูนเป็นการผลิตเพื่อตอบสนองกลุ่มเยาวชนเป็นหลัก เรื่องราวของการยึดติดอยู่ในกามารมณ์ ปมปัญหาที่เกิดจากเรื่องราวของความรักเป็นหลักในทุก ๆ เรื่อง ที่ผู้อ่านต้องขบคิดเพื่อทวิปัญญาของตนนั้นล้วนแล้วแต่เป็นข้อคำถามอันเป็นปริศนาธรรมทั้งสิ้น ที่ท้ายที่สุดแล้วสิ่งที่ต้องการจะสื่อสารสู่ผู้อ่านคือ การสอนให้เด็กและเยาวชนละซึ่งการยึดติดในกาม เรื่องราววนเวียนที่เกิดขึ้นทั้งหมด ล้วนเป็นเพราะความรักระหว่างชายหญิงทั้งสิ้น นัยของชื่อเรื่องเหล่านี้จึงเน้นสอนจริยธรรมแก่เยาวชนที่เสพสื่อการ์ตูนไปพร้อม ๆ กับการเรียนรู้ศีลธรรมจรรยาอันดี

1.2 เนื้อเรื่องที่สนุก : การสร้างอรรถรสแห่งการอ่าน

“เพื่อให้พระองค์อารมณ์ดีขึ้น ข้าพเจ้าจะเล่าเรื่องให้ฟังอีก พระองค์ตั้งใจฟังนะพระเจ้าข้า” คำพูดของเวตาลที่ผู้อ่านนิทานเวตาลต่างคุ้นชินเป็นอย่างดีกับทุก ๆ ครั้งที่พระวิกรมชาติต้องพลาดท่าเพราะความขาดสติ ทำให้เวตาลมีโอกาสนำเรื่องนิทานสนุก ๆ ที่แฝงไปด้วยปรัชญาและปริศนาธรรม ที่ถูกถ่ายทอดผ่านภาพการ์ตูนที่มีชีวิตชีวาด้วยภาษาที่มีหรรษรสปนอยู่ ความรื่นรมย์จากการอ่านนิทานเวตาลนี้ จึงเกิดจากเรื่องราวที่ได้แทรกอารมณ์ขันลงไป ซึ่งผู้อ่านจะต้องขบคิดพิจารณาจึงจะได้รับอรรถรส สร้างสีสันแห่งความสุขจากการอ่าน

1.3 สีสต ลายเส้นสวย : การตอบสนองต่อยุควัฒนธรรมบริโภคนิยม

ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน เป็นผลให้สิ่งต่าง ๆ ต้องปรับเพื่อสอดคล้องกับความอยู่รอด สิ่งหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อแวดวงวรรณกรรม คือ ความนิยมในการอ่านวรรณกรรมและวรรณคดีน้อยลง ด้วยเหตุนี้ จึงมีการดัดแปลงรูปแบบของวรรณกรรมให้ตอบสนองต่อผู้เสพในยุควัฒนธรรมบริโภคนิยม การ์ตูนปริศนาเวตาล ฉบับปีละ พับลิชชิ่ง เป็นหนึ่งในหนังสือที่มีการดัดแปลงนิทานเวตาลจากต้นฉบับเดิม โดยคงแก่นเรื่องและโครงเรื่องไว้ แต่ดัดแปลงกลวิธีต่าง ๆ เพื่อมุ่งเน้นการนำเสนอที่ดึงดูดใจด้วยภาพการ์ตูนสีสันสวยงามทั้งเล่ม ภาพวาดสมจริงประหนึ่งตัวละครต่าง ๆ นั้นมีชีวิตจริง ด้วยการแสดงออกผ่านทางลายเส้นที่คมชัด สื่อถึงอารมณ์ความรู้สึกของตัวละครได้อย่างชัดเจน เหล่านี้ล้วนเป็นเสน่ห์ที่ทำให้การ์ตูนปริศนาเวตาลตอบสนองต่อยุคบริโภคนิยม โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้อ่านในวัยเด็กและเยาวชนที่ต้องการอ่านเรื่องราวที่สนุกสนานและน่าสนใจ การดัดแปลงรูปแบบและเนื้อหาของนิทานเวตาลให้มีองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ร่วมสมัย เป็นผลทำให้วรรณคดีอันทรงคุณค่าอย่างนิทานเวตาลได้รับความนิยมตอบสนองต่อการเสพสื่อของคนในยุคบริโภคนิยมอย่างเช่นในปัจจุบันได้เป็นอย่างดี

สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาเรื่อง เวตาล : จากนิทานแห่งปัญญาสู่ปริศนาธรรมแห่งการ์ตูน พบว่าแนวคิดหลักของทั้งสองสำนวนเหมือนกัน คือ การสรรเสริญพระวิกรมาทิพย์ ว่าเป็นกษัตริย์ที่กล้าหาญ ฉลาดเฉลียว มีความมานะอดทน และท้ายที่สุดนั้นสติจะช่วยทำให้การกระทำทุกอย่างประสบความสำเร็จ โครงเรื่องของทั้งสองสำนวนมีความคล้ายคลึงกันเป็นส่วนใหญ่ หากแต่การ์ตูนปริศนาของเวตาล มีการดำเนินเรื่องที่กระชับมากกว่า ด้วยกลวิธีการตัดแปลงที่นำเสนอเรื่องราวในรูปแบบคอมิกสตริป มีภาพการ์ตูนที่เป็นภาพสี่เหลี่ยม แบ่งเนื้อหาออกเป็น 10 เรื่อง และได้ตั้งชื่อเรื่องขึ้นใหม่ให้สอดคล้องกับเนื้อหา สำหรับกลวิธีการตัดแปลงเนื้อหานี้ ใช้การตัดเนื้อหาออกเพื่อให้เนื้อเรื่องสั้นลง อ่านง่าย และเหมาะสมกับรูปแบบของคอมิกสตริป การตัดเนื้อหา มี 3 ลักษณะคือ การตัดเนื้อหาที่มีลักษณะเป็นการพรรณนาความออก เช่น การพรรณนาลักษณะของเวตาล การพรรณนาความรู้สึกรักทุกข์ระทมจากความลุ่มหลงในสตรี อีกทั้งการตัดเนื้อหาที่เป็นปรัชญาที่มีลักษณะเป็นคำสอนที่ต้องอาศัยการตีความของผู้อ่าน และเนื้อหาที่เป็นคำประพันธ์ประเภทร้อยกรองออก ตัวละครในนิทานเรื่องหลักและเรื่องรองของทั้งสองสำนวนเหมือนกัน ไม่มีการตัดหรือเพิ่มตัวละครใด แต่ตัวละครหลักอย่างเวตาล ในฉบับการ์ตูน มีความเจ้าเล่ห์มากกว่าในฉบับพระนิพนธ์ของ น.ม.ส. ซึ่งเป็นผลมาจากการตัดแปลงกลวิธีการใช้ภาษาให้มีความซับซ้อนและลักษณะของภาษาที่ร่วมสมัย เป็นผลให้ผู้อ่านสามารถเข้าถึงความคิดและความรู้สึกของพฤติกรรมตัวละครได้มากขึ้น การนำเสนอฉากนั้นไม่ได้เป็นส่วนสำคัญต่อความสมบูรณ์ของเนื้อหา ซึ่งกลวิธีการตัดแปลงฉากนั้นต้องอาศัยจินตนาการของผู้วาดการ์ตูน

นอกจากนี้การ์ตูนปริศนาเวตาล ยังมีบทบาทต่อการสอนจริยธรรมเยาวชน ซึ่งปมปัญหาที่เวตาลได้สร้างขึ้นล้วนมีปรัชญาทางศีลธรรมจรรยา ที่มุ่งสอนให้เด็กละทิ้งกามารมณ์ที่เป็นต้นเหตุของปัญหาในทุก ๆ เรื่อง ด้วยเหตุนี้ ผู้แต่งการ์ตูนจึงได้สร้างสรรค์ชื่อเรื่องทั้ง 10 เรื่องเป็นนัยแห่งการสอนจริยธรรม นอกจากการให้แง่คิดที่ดีแล้ว นิทานเวตาลยังมีเนื้อหาสนุกสนาน สร้างอารมณ์ขันผ่านทางภาษาและดึงดูดใจเยาวชนได้ด้วยภาพการ์ตูนที่สวยงาม ตอบสนองต่อการเสพสื่อของคนในยุควัฒนธรรมบริโภคนิยมดังเช่นปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

- ชัชฎาพร นิมนองค์. (2557). บทนำ. ใน ชัชฎาพร นิมนองค์ (บ.ก.), *ปริศนาของเวตาล* (น.3). กรุงเทพฯ : ปิเวล พับลิชชิ่ง จำกัด.
- ณพล แสงรัตน์. (2557). *ปริศนาของเวตาล*. กรุงเทพฯ : ปิเวล พับลิชชิ่ง จำกัด.
- บุษดี อรสิริวรรณ. (2551). *กลวิธีการตัดแปลงวรรณกรรมสามก๊กเป็นการ์ตูนสามก๊กฉบับบรรลือสาส์น*. วิทยานิพนธ์ อ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิทยาลงกรณ์, กรมหมื่น. (2555). *นิทานเวตาล* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ : แพรวล้านกพิมพ์.
- ภัสร์ธีรา ฉลองเดช. (2548). *วิเคราะห์วรรณคดีที่ปรากฏในนิทานเวตาล ฉบับพระนิพนธ์กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ ตามทฤษฎีวรรณคดีสันสกฤต*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (ภาษาไทย). สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ศรายุทธ หล่อดี. (2557). *คำยืมภาษาสันสกฤตในนิทานเวตาล*. พะเยา : มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ศิริลักษณ์ คล้อยแสงเงิน. (2548). *การศึกษาเชิงวิเคราะห์วรรณกรรมนิทานเวตาล ฉบับภาษาไทย 4 สำนวน*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ไทยศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.